

Для оздоровлення банківської системи України слід провести ряд заходів. Насамперед, необхідно створити систему швидкого реагування на виникнення системного ризику для банківської системи, яка б включала механізм оперативної, бажано щоденної, оцінки стану банківської системи, однозначний об'єктивний механізм державної підтримки банківського сектора у разі виникнення несприятливого системного ризику, а не оголошення банківських установ неплатоспроможними і ліквідувати їх. По-друге, необхідно створити для суб'єктів економіки можливість вчасно оцінювати фінансовий стан будь-яких банків України.

Вкладники мають бути переконані в безпеці своїх заощаджень. Для цього треба удосконалити механізм реорганізації банків шляхом злиття, приєднання, а також поглинання.

Література:

1. Васильченко З. М. Капіталізація банків України: сучасний стан та проблеми нарощення [Електронний ресурс] / З. М. Васильченко, І. В. Доманецький // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2013. – Вип. 1(14). – С. – 3-10. – Режим доступу: http://fkd.org.ua/pdf/%5C2013_1%5C1.pdf.
2. Основні показники діяльності банків [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798.
3. Чеберяко О. В. Структура капіталу банків України та його характеристика [Електронний ресурс] / О. В. Чеберяко, О. О. Рябоконт // Економічний вісник Донбасу. – 2010. – № 3. – С. 77-82. – Режим доступу : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/23963/16-Cheberyako.pdf?sequence=1>.
4. Gudź P. V. Аналіз капіталізації комерційних банків України та шляхи її нарощення [Електронний ресурс] / P. V. Gudź, P. B. Фірман // Економічний форум. – 2014. – № 3. - С. 241-247. – Режим доступу: file:///C:/Users/admin/Downloads/ecfor_2014_3_38.pdf.

Антон ШЕВЧУК

Тернопільський національний економічний університет

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПРОГНОЗНИХ РИЗИКІВ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Якщо розглядати питання залежності раціональної потреби банків в капіталі (потреби в економічному капіталі) від рівня прийнятих кредитних ризиків, то Базель I і Базель II, засновуються на концепції залежності, що чим більший ризик, тим при рівних умовах вища потреба в капіталі. Розглядаючи таку ситуацію, в якій виходить на поверхню залежність доходу за ризик від загального рівня очікуваних статистичних значень для рівня ринку ризиків, об'єктивна потреба в капіталі для захисту від таких ризиків в цілому являється доволі суперечливою. Варто зазначити, що в загальному розуміти ситуацію, коли ціна (дохід від ризику) коректно відображає рівень ризику, то більш високий ризик при рівних умовах передбачає і більш високий рівень цін. Капітал в даному випадку може не орієнтуватися на функцію покривання очікуваних ризиків. В іншому випадку було б дублювання функції ціни і капіталу і банки несли б додаткове навантаження. Друга ситуація полягає в тому, коли ціна не відображає рівень ризику. В такому випадку, дійсно, капітал зобов'язаний приймати на себе функцію покриття поточних втрат, обумовлених стабільним ринком в умовах низького, неадекватного стану системи управління.

Введення в дію Базель II не дало чіткого визначення економічному капіталу, проте створилися передумови для його впровадження у банківській практиці. Американська федеральна корпорація із страхування депозитів визначає економічний капітал як «оцінку ризику, можливу втрату капіталу. Економічний капітал базується на прогнозній оцінці потенційних втрат, а тому більше на потенційному зниженні адекватності капіталу, ніж на традиційному розрахунку» [1].

Базель II визначив два підходи до визначення прогнозних ризиків банківської діяльності:

- підхід IRB, що базується на функції кредитних ризиків, які покриваються капіталом на основі внутрішньобанківського рейтингу контрагентів
- підхід AMA, що базується на кількісних і якісних критеріях внутрішньобанківських систем вимірювання операційного ризику.

В рамках підходу IRB, теоретично можлива ситуація з подвійним покриттям ризиків. Термін «теоретично» використався спеціально, оскільки мова йде про методологічну сторону. Щодо практичної точки зору, дані підходи, по певним оцінкам можуть допомогти банкірам зекономити близько 20% капіталу. Але у даному випадку питання стоїть не в тому кому і на скільки вигідно, а в тому, як правильно рахувати потреби в капіталі. Зниження для окремих банків вимог по капіталу в рамках IRB-підходів, скоріш за все може відображати базові параметри, котрі використовуються в формулах розрахунку потреби капіталу.

Так підхід IRB базується на обчисленні непередбачених збитків (UL) та очікуваних збитків (EL). Непередбачені збитки визначаються як мінливість втрат банку за визначений період часу і обмежуються довірчим інтервалом, тобто вірогідністю їх настання понад очікувані збитки. Безпосередньо очікувані збитки визначаються за формулою:

$$EL=PD(\%)*LGD(\%)*EAD, \quad (1)$$

де PD(%) – ймовірність дефолту активів, які має банк;

LGD(%) – питома вага збитків у разі дефолту;

EAD – загальна сума активів під ризиком дефолту (вимірюється у грошових одиницях).

Щодо показника PD, то слід сказати, що він визначається залежно від рейтингу кожної групи активів, котрий визначається або незалежним експертним агенством, або за власними оцінками фахівців установи.

Економічний капітал це буфер банків, який вони підтримують для врегулювання ситуації з настанням неочікуваних втрат за кредити. Економічний капітал, як правило встановлюється на доволі високому рівні, задля того щоб неочікувані втрати за кредити не змогли бути більшими за нього. Наприклад працівник банку може визначити величину капіталу, який буде необхідним для забезпечення платоспроможності портфеля, з ймовірністю 99,97%, яка приблизно співвідноситься річній ставці дефолту 0,03 для корпоративних облігацій з рейтингом AA [2].

Зазвичай економічний капітал визначається як різниця між максимальним значенням можливих збитків очікуваними збитками. В деяких випадках він визначається як «неочікувані збитки при даному рівні довіри». Довірчий рівень встановлюється керівництвом банку і може розглядатися як ризик платоспроможності на протязі визначеного проміжку часу вибраного тим самим керівництвом. Чим вищий довірчий рівень тим нижча ймовірність банкрутства. Наприклад, якщо керівництво встановлює довірчий рівень 99,97%, то ймовірність того, що банк стане не платоспроможним протягом наступних 12 місяців може статися в 3 випадках з 10000. Багато банків використовують моделі економічного капіталу вибирають рівень довірчого інтервалу 99,96% і 99,98%, що прирівнюється ставці неплатоспроможності, яка очікується для кредитного рейтингу AA і A.

Література:

1. Савлук С. М. Економічний капітал банку: призначення та методи розрахунку / С. М. Савлук. // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2009. – №24.
2. Бортников Г. П. Экономический капитал как инструмент управления / Г. П. Бортников. // Управление в кредитной организации. – 2007. – №5.

Леся ШУПА

Тернопільський національний економічний університет

ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ ДОБРОВІЛЬНОГО МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ

Розвиток ринкових відносин в Україні сприяв формуванню вітчизняного ринку послуг з медичного страхування. Основними його учасниками є страхові компанії, які пропонують відповідні послуги, страховальники, страхові посередники, асистуючі компанії, медичні установи. Даний ринок, як і інші ринки, передбачає самостійність суб'єктів ринкових